

BAMYA YETİŞTİRİCİLİĞİ

Bamya ülkemizde belli yörelerde, genellikle belli köy çeşitleriyle yetiştiriciliği yapılan geleneksel bir sebze türüdür. Ekimi, ot temizliği ve hasadının fazla işgücü istemesi nedeniyle nispeten küçük alanlarda yetiştirilmektedir. Hafif eğimli ve oldukça verimsiz topraklarda susuz olarak yetiştirebildiği için üreticiye bu yönden kolaylık ve ekonomi getirmektedir. Bunun yanı sıra Bamyanın sulu ziraatı da yapılmaktadır.

Ekim Zamanı : Bamya sıcak iklim sebzesi olduğundan hava sıcaklığı 16°C toprak sıcaklığı da 15°C'nin üzerine çıkmadan ekime başlanmaz. **Tohum ekim zamanı bölgelere göre değişir.** Tohum ekiminde toprak rutubeti çok önemlidir. Ekim tarihi hava ve toprak sıcaklığına ve toprağın tavına göre belirlenir ve belirli bir yöre için genellikle 15-20 gün sürer. Karadeniz Bölgesi için ekim zamanı Samsun'da 5 Mayıs günlerinde başlar, yaklaşık 20 gün sürer.

Ekimi : Genellikle tarlada hazırlanan karıkların boyun noktalarına ocakvari direkt tohum ekimi şeklinde yapılır. Ayrıca düz tarlaya doğrudan tohum ekimi suretiyle de üretim yapılabilir. İlkbaharda toprak derin olmayacak şekilde sürülür. Düzlenen tarlada ekim yapılacak olan masuralar 40-50 cm ara ile açılır. Toprak

tavı yeterli ise tohum ekimi hemen yapılır. Toprak tavı iyi değilse masuralara salma su verilir. Ve tavlanması beklenir. Toprak tavlaşınca masuraların boyun noktalarına 20-25 cm sıra üzeri mesafe ile ve her ocağa 3 tohum gelecek şekilde 2-3 cm derinliğe ekim yapılır. Her ocağın üzerine bir avuç yanmış çiftlik gübresi konur. Bu uygulama kaymak tabakası oluşumunu engeller. Tohumlar çok derine ekilirse, çimlenme ve fidenin toprak üzerine çıkması zorlaşır. Tohumlar ekimden önce bir gün ıslak bez arasında tutulursa şişerek çimlenmesi teşvik edilir, bu şekilde ekilen tohumlar toprak tavı da yeterli ise hızla çimlenerek 2 hafta içinde toprak üzerine çıkarlar.

Sulama yapılmadan yapılacak bamya üretiminde ise aynı şekilde yapılan toprak işlemlerinden sonra düz tarlaya sıralara el ile veya mibzer ile sıra arası 40-50 cm sıra üzeri ise 15-20 cm mesafelerle tohum ekimi yapılır. Bir dekar alan için 1.5-2 kg tohum yeterlidir.

Bakım İşleri : Düz tarlada veya masura şeklinde ki üretimlerde bakım işleri farklı değildir. Sadece masuralı üretimde her ocakta 2 bitki kalacak şekilde seyreltme yapılır. Düz tarlaya yapılan ekimde ise gerekirse yapılmalıdır.

Çapalama : Çıkışlarını tamamlayan bitkiler ilk hakiki yapraklarını çıkardıkları zaman masuralı üretimde her ocakta birbirinden uzak 2 bitki bırakılarak seyreltilir ve birinci çapa yapılır. Düz tarla ekimlerinde ise bitkiler 2-3 hakiki yapraklı olunca birinci çapa yapılır. Bu çapalama işleminde, yabancı ot gelişimi engellenerek, toprağın havalanması sağlanır. Susuz yapılan üretimde bitkiler 15-20 cm boy alınca ikinci çapa yapılır. Bundan sonra gelişim durumuna göre üçüncü çapa gerekirse yapılır.

Sulama : Masura şeklinde yapılan üretimlerde tohum ekimi ile birlikte iklim koşullarına bağlı olmak koşuluyla gerekli olduğu dönemlerde salma sulama yapılır. Bamya üretiminde özellikle ilk meyveler görüldükten son-

ra verilen su verim üzerinde olumlu etki yapar. Yağmurlama sulama küllenme hastalığını teşvik ettiği için kesinlikle yapılmamalıdır.

Gübreleme : Toprak analiz sonucuna göre dekara 3-4 kg N, 8-10 kg P₂O₅, 10-12 kg K₂O olacak şekilde temel bir ticari gübre verilerek diskaro ile 0-15 cm derine karıştırılır. Dekara 2-3 ton yanmış ahır gübresi uygulaması önerilmektedir. Azotlu gübre uygulamasının sınırlandırılması da bitki boyunun aşırı uzamasını engellemesi açısından önemlidir. Marmara Bölgesinde kıraç arazilerde hiç su ve gübre verilmeden bamya üretimi yapılabilmektedir.

Tarımsal Mücadele : Bamya üretiminde karşılaşılan en önemli hastalık küllenme hastalığıdır. En önemli zararı ise yaprak bitleridir. Bunların dışında bamyanın önemli bir hastalık ve zararlısı yok gibidir. Ancak kök boğazı çürüklüğü gibi fungal kökenli hastalıklara ve beyaz sineklere karşıda gerekli önlemler alınmalıdır. Bamya üretiminde yabancı ot kontrolü tamamen çapalama işlemi ile yapılabilmektedir. Üretim mevsimine göre yapılan 2-3 çapalama işlemi yabancı ot mücadelesinde yeterli olmaktadır.

Olgunluk Hasat ve Depolama : Bamya üretimini sınırlayan en önemli işlem hasattır. Meyve, meyve sapı

ve yapraklar arasında ki tüyler hasat sırasında toplayıcıları çok rahatsız eder. Bamyaya bitkisi çeşitlere bağlı olarak tohum ekiminden ortalama 40-60 gün sonra çiçeklenmeye başlar. Çiçeklenme yine çeşitlere bağlı olarak farklılık gösterir.

Bamyaya hasadı kullanım amacına ve çeşit göre çiçeklenmeden 1 gün sonra, veya 3-4 gün sonra yapılır. Meyve hasat kriterinin belirlenmesinde kullanılan diğer bir kriterde meyvenin normal çeşit iriliğinin 1/3 ' ne ulaştığı zamandır. Bu irilik çeşitlere göre değişmekle beraber bütün çeşitlerde genellikle 1.5-4.0 cm arasındadır. Bamyaya hasat edildikçe bitkide yeni iek oluşumu teşvik edilir. Bölge ve çeşitlere bağlı olarak bamyaya bitkisinin hasat süresi 1.5-4 ay devam eder. Hasat, meyvelerin aşağı doğru çekilmesiyle yapılır. İyi alışan bir işçi günde 10-15 kg bamyaya toplayabilir. Amasya iek bamyası gibi küçük meyveli çeşitlerde bu daha da az olur.

Verim : İyi bir çeşit ile uygun yetiştirme ve bakım koşullarında üretim yapıldığı zaman 500-800 kg/da verim elde edilebilir. Bazı yabancı bamyaya çeşitlerinde verim 4000 kg/da'a kadar çıkabilir.

SAMSUN İL TARIM VE ORMAN MüDüRLüğü

<http://samsun.tarimorman.gov.tr>

E-Posta : samsun@tarimorman.gov.tr

Kılıdede Mah. Abd lhakhamit Cad. No:5 55060 İlkadim/SAMSUN

Telefon : 0362 2313700 (3 Hat) Faks : 0362 2332163

BAMYA YETİŞTİRİCİLİğİ

Bitkisel  retim ve Bitki Sağlığı
Őube Müdürlüğü

No: S/19
2018

SAMSUN
İL TARIM VE ORMAN MüDüRLüğü